Petru VUTCĂRĂU:

„Cel mai important lucru, în Festival, este exercițiul comunicării"

Oana Borș: *Suntem la a șaptea ediție a* Bienalei „Eugène Ionesco", *al cărei director ești. Ce te-a determinat să alegi să faci un festival?*

Petru Vutcărău: Dacă stau să mă gândesc, nici nu știu de câte ori am răspuns la întrebarea asta. Motive ar fi mai multe. Un festival aduce ceva unic, ceva care nu poate fi oferit de nici un alt eveniment teatral, fie turneu, schimb de turnee sau chiar microstagiune. E o șansă, mai ales dacă e vorba de un festival internațional, de a vedea multe spectacole din străinătate, spectacole diferite ca gen, ca stil, spectacole mai mult sau mai puțin valoroase. Dar lucrul cel mai important, după mine, în Festival, este exercițiul comunicării. În primul rând, comunicarea organizatorilor cu cei care dau bani. Nu e o conversație dintre cele mai plăcute, pentru că nu e deloc ușor să-i faci să înțeleagă că e important, că nu este o cheltuială pentru moftul cuiva, ci că este o acțiune importantă pentru imaginea orașului, a regiunii, a țării, dacă vrei, mai ales pentru noi, cei din Republica Moldova. Moldova este o țară nouă pe hartă și are, din păcate, o reputație foarte proastă în lume, în planul social, politic...

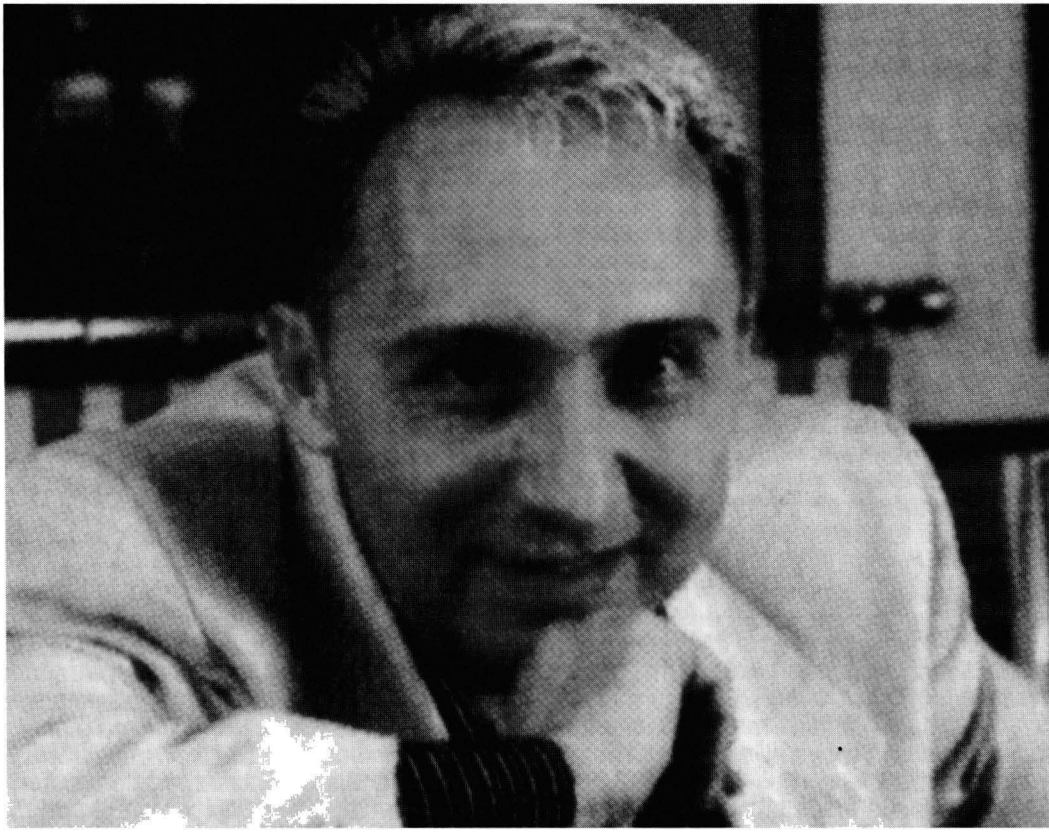

O.B.: *În Europa...*

P.V.: În Europa, căci în lume aproape că nici nu e cunoscută. M-am convins în nenumăratele turnee pe care le-am făcut. Iar acest Festival, singurul de aici, poate schimba lucrurile în sens pozitiv. De aceea, este important ca fondurile să se găsească, ca oamenii să fie convinşi de necesitatea lui şi să reuşeşti să ai un dialog pozitiv cu potenţialii sponsori, finanţatori. Atât cu structurile statului cât şi cu cele private. Pentru că, m-am convins, deocamdată, Guvernul nu dispune de fonduri suficiente spre a susţine un eveniment de o asemenea amploare, aşa cum se întâmplă în alte ţări. De aceea, apelăm la sponsori. Al doilea dialog care are loc este cu trupele invitate. E dificil să-i convingi să vină într-o ţară care e aşa cum am descris-o. Trebuie ţinut cont că participanţii, indiferent de unde vin, îşi plătesc drumul. Festivalul nu poate să plătească onorarii, nu este nici măcar competitiv. La prima vedere, nu ar exista nimic care să facă pe cineva să vină aici. Deci, trebuie să găseşti acele argumente care să-i convingă să vină. Să le trezeşti interesul prin ceva. Şi aici, din nou e nevoie de răbdare, abilitate, forţă de convingere. Da. Republica Moldova are, aşa cum am spus, o imagine în lume nu tocmai strălucită, dar nu se poate ca într-o ţară, fie ea chiar şi Republica Moldova, să existe numai lucruri proaste. Avem, totuşi, şi lucruri pozitive, de valoare, lucruri cu care ne putem mândri. Şi aceste lucruri este important să fie scoase în evidenţă, promovate pentru a fi cunoscute în toată lumea. Şi unul dintre obiectivele Festivalului BITEI este anume acesta – de a contribui la îmbunătăţirea imaginii Republicii Moldova în lume.

O.B.: *E o ofertă generoasă, pentru că, de obicei, într-un festival trupele vin, joacă şi a doua zi pleacă.*

P.V.: Cred că un festival pierde mult dacă renunţă la această ofertă de participare pe mai multe zile. Dacă Bienala, din '94 până în prezent, a devenit calitativă, aceasta se datorează şi faptului că anumitor grupuri, anumitor persoane le permite o şedere mai îndelungată şi, astfel, participanţii pot să se cunoască mai bine, să aibă diferite contacte. Or, oamenii de teatru sunt interesaţi de asta. În acelaşi timp, festivalul îţi oferă informaţie, chiar şi când evorba de spectacole proaste... Poţi vedea cum mai respiră teatrul şi în alte părţi, cum este gândită, concepută, construită această artă în alte zone. Revenind la dialog, la comunicare, mai este şi cea cu publicul. Într-un anume sens, publicul basarabean este văduvit de teatru, de aceea el trebuie educat, trebuie să-i oferi şi ceva nou, care poate să îl şocheze, poate să-l îndepărteze de un anume gen de teatru sau poate să-l trezească şi să se uite cu alţi ochi la ce se face pe plan local, spectacole pe care, până acum, le aplauda cu frenezie. Şi, dacă „această mişcare de celule" se întâmplă măcar la un spectator, e deja o victorie. Căci, din anumite motive, de-a lungul a câţiva ani am pierdut publicul. Iar acum, recuperarea fiecărui om este o realizare. Eu, ca unic selecţioner, nu aduc în Festival doar spectacolele care îmi plac mie, cele pe gustul meu. Nu cred că ar fi corect. Pentru că important este să oferi varietate. Iar, la un spectacol cum a fost cel al coreenilor (*Hamlet*, Changpa Theatre), de exemplu, reacţiile au fost total diferite. Unii mai că mă strângeau în braţe, mulţumindu-mi că am adus aşa un spectacol. Alţii ziceau: dar ăsta-i teatru? Şi asta mi se pare extraordinar!

O.B.: *Tema acestei ediţii a Bienalei este:* „Între Orient şi Occident". *O extindere culturală adusă aici, într-un loc, de trupe de pe două continente, de la vestul Europei până la estul extrem al Asiei. Cum ai reuşit să faci această selecţie?*

P.V.: E foarte dificil, pentru că neavând un *staff* permanent, care să muncească de la o ediţie la alta, lucrând cu pauze, nu am avut posibilitatea să circul şi să selectez spectacole, aşa cum se face în mod normal. De exemplu, directorul unui festival important din Seul a venit, la invitaţia noastră. Venea de la Paris, apoi mergea la Zagreb, după care la Sibiu... Asta face: merge să vadă spectacole în toată lumea şi apoi îşi face selecţia. Eu apelez la colegii mei, prietenii mei din lume, din diferite zone, în gustul cărora am încredere, pe care îi rog să facă o muncă de voluntariat şi să-mi recomande spectacole din Rusia, Japonia, din Franţa, Spania, Italia şi trebuie să recunosc că toţi o fac cu plăcere de fiecare dată. Apoi, mai există internetul, există o mulţime de posibilităţi de a te informa. Teatrul nostru merge des în turnee. Vedem şi noi spectacole şi toate astea ne ajută să facem o selecţie mai mult sau mai puţin reuşită. Scopul e ca sălile să fie pline. Este prima

dată în acest Festival când sunt spectacole la ora 21.00 sau la 21.30 și lumea vine. Acest lucru e normal în străinătate și în România... Dar la Chișinău, nu. Așa că am avut o satisfacție mare când am văzut că sălile sunt pline. Și nu sunt doar invitații Festivalului, ci oameni care cumpără bilete, bilete scumpe. Pentru că și aici trebuie să schimbăm ceva. Nu știu de ce se crede că dacă e festival se poate intra pe gratis. Și, în general, când e vorba de teatru, de spectacole, se crede, nu știu de ce, că e vorba de ceva neserios, ceva care poate fi consumat și pe gratis. Nu este așa. Pentru că se oferă un produs de valoare. Și prețul trebuie să fie pe măsură, chiar dacă e un produs cultural.

O.B.: *Știu de intenția ta de a prezenta „o săptămână de teatru românesc" în acest Festival. Îți știu selecția inițială, care cuprindea cele mai reprezentative spectacole ale stagiunii trecute, iar anul trecut a fost o stagiune bogată. Din păcate, acest proiect nu a fost dus până la capăt. Sunt doar câteva prezențe din cele pe care le doreai...*

P.V.: E un vis al meu mai vechi, legat de acest proiect. Am și motivații. În primul rând, dorința de a se vedea teatru românesc, de a familiariza spectatorul basarabean cu spectacole românești de valoare. Vin teatre din România, nu pot spune că foarte des, dar nu toate sunt de bună calitate. Iar publicul de aici nu știe că acolo sunt spectacole de zece, de mii de ori mai bune, de talie europeană, internațională, mondială. Dar acestea nu prea găsesc oportun să vină la Chișinău. Nu vin pentru că e „costisitor" totul, pentru că aici nu putem oferi tuturor condiții tehnice adecvate, în așa fel ca spectacolele să nu-și piardă din calități. Că vin niște oameni importanți care, pentru munca lor, trebuie remunerați. Suntem frați, nimeni nu neagă sau cei care neagă sunt puțini. Dar orice muncă trebuie plătită. Și trebuie investiții. Iar, un festival ca al nostru, din punct de vedere financiar, nu poate să țină piept unui asemenea proiect de amploare. De aceea, am încercat să găsim aceste fonduri în România. Am apelat la diferite structuri, cum este Institutul Cultural Român, care s-a oferit să sprijine acest proiect. Le mulțumesc pentru asta, căci au acoperit integral cheltuielile pentru două companii, care țineam enorm să vină. E adevărat, pe parcurs au intervenit schimbări, față de intenție, nu asta e important. Chiar dacă nu au venit spectacolele pe care mi le-am propus de la început, chiar dacă nu au fost ca număr atâtea câte am dorit, important este că am reușit să aducem un număr considerabil de trupe din România. Astfel că prezența majoritară a fost cea românească.

O.B.: *Ai întâmpinat dificultăți în relația cu autoritățile românești?*

P.V.: Dificultăți? Nu, de niciun fel. Dimpotrivă, am întâmpinat doar bunăvoință, deschidere și dorință de a colabora. Am avut o promisiune de sprijin și din partea Ministerului de Externe, care din start a salutat aceasta idee. Nu au zis la nimic nu. Doar că, mecanismul, procedura de a obține fondurile necesare a fost atât de dificilă, încât nu ne-am încadrat în termen. Nu este vina nici a noastră, nici a celor de la DRRP că nu am reușit să ducem la bun sfârșit cea ce ne-am propus E doar vina unui sistem care trenează realizarea multor proiecte de nivelul acesta, internaționale, pentru că, repet, nu am avut decât acorduri și răspunsuri pozitive. E adevărat, la Ministerul Culturii s-a schimbat ceva, în interior, la capitolul finanțări, și nu se mai dădeau bani pentru plecarea trupelor românești în străinătate decât prin Administrația Fondului Național Cultural (AFCN), printr-o procedură extrem de anevoioasă, care împotmolește multe proiecte de acest gen. Dar, ceea ce s-a dovedit a fi important pentru mine a fost faptul că nu m-am lovit de o atitudine ostilă față de proiect sau de o frânare intenționată. Ne-a ajutat și Ambasada României la Chișinău cu care, de altfel, colaborăm foarte bine. Chiar și un sprijin logistic, în anumite situații, este important. Oricum, ideea cu *10 zile de teatru românesc* în cadrul BITEI rămâne valabilă pentru edițiile următoare

O.B.: *Să înțeleg că piedicile au fost exclusiv de natură birocratică?*

P.V.: Aici e o nuanță pe care aș vrea să o punctez. Mult mai ușor ar fi și mult mai util ar fi, pentru toată lumea, dacă, la realizarea unor asemenea schimburi, ar fi o dorință și din partea României, o deschidere mai mare. Aveam impresia, în toată această perioadă de bătut la uși, că se bate doar dintr-o parte. Doar din partea asta. „Haide, deschideți!". „Da, da, vă deschidem, numai puțin. Da, sigur, vă deschidem". Nu s-a zis niciodată nu. Dar dacă tăceam eu, de acolo nu se mai reacționa nicicum. Plus că nici unele teatre nu-și doresc, întotdeauna, să vină la Chișinău. Și înțeleg de ce. Chișinăul nu este Europa.

Chișinăul nu e o țară exotică sau o metropolă culturală. Nu oferă ce poate oferi un alt turneu. Da, își doresc foarte mult să vină la Chișinău teatrele din provincie din România, teatrele din Bacău, din Botoșani, din Oradea, care, de altfel, vin cu spectacole foarte bune. Și se simt bine aici. Și am prins eu așa, din zbor, că de fapt nici ei nu se simt prea bine la București. Zic nici ei, având în vedere că și noi. Pentru că Bucureștiul are în continuare o atitudine destul de neglijentă față de teatrele din provincie. Iar Chișinăul e și el o provincie pentru București. Am văzut multă lume supărată în Festivalul Național, și nu erau oameni frustrați care nu doreau decât să-și refuleze frustrările. Erau directori de teatre, erau actori importanți. Înseamnă că fenomenul acesta există și este dureros. Eu credeam că numai față de teatrele din Basarabia este atitudinea asta, dar am constatat cu stupoare și tristețe că și față de unele teatre din România. Sunt defavorizate, și neargumentat. De exemplu, mi-am dorit foarte mult ca la Chișinău să vină 10–12 critici importanți, să ne întrunim măcar pentru trei zile, nu pentru toată perioada. Sunt convins că avem multe de discutat, chiar și la acest capitol, dar nu numai. Știu că sunt foarte ocupați, că se întâmplă multe lucruri, mai ales în această perioadă, dar aveam nevoie de ei la Chișinău, în cadrul unei întâlniri, unor discuții despre ce se întâmplă cu noi, ce se întâmplă cu teatrul românesc, ce se întâmplă cu teatrele românești din afara granițelor. Ce se întâmplă cu ideea de integrare culturală? Pentru că se întâmplă multe lucruri grave cu care nu sunt de acord la capitolul ăsta. Nu cred ca nu-i interesează și pe domniile lor aceste probleme. Și atunci de unde aceasta atitudine? De ce?

O.B.: *Și ce anume?*

P.V.: O atitudine indiferentă, neserioasă față de ce se face aici. Nu zic că aici se face teatru extraordinar, dar totuși se face teatru românesc, înțelegi? Românesc! Oare când Bucureștiul va conștientiza acest lucru?

O.B.: *De a înțelege fenomenul?*

P.V.: De a vrea să-l înțeleagă, că doar e un fenomen ce ține nu doar de teatrul basarabean, ci de teatrul românesc în general. Or, acesta nu se face doar la București, cum le place unora să creadă. Noi, ceilalți, nu „din București" avem nevoie ca, din când în când, să ni se spună adevărul în față, oricât de crud ar fi el. Să ni se zică: sunteți așa și pe dincolo, cum vreți voi să avem altă atitudine față de voi? Să vedem unde este problema. Și nu cred că problema este numai în noi, ăștia „din provincie" Pentru noi este important să avem un dialog matur, colegial, sincer și constructiv. Dar, de fiecare dată când venim în România, suntem mângâiați un pic, ni se atrage atenția discret că am primit și hotel și diurnă ca pentru străini, dându-ni-se de înțeles, de fapt, că trebuie să stăm în banca noastră și să zicem *merci*. Mai primim cadou câte o carte de teatru, suntem întrebați ce mai e pe la voi, întrebare la care niciodată nu se așteaptă răspuns. Lucru cu care suntem obișnuiți deja și mi-e milă de noi și sunt supărat pe noi, și pe voi la fel, că acceptăm și că ACCEPTAȚI această atitudine. Simt, în continuare, că sunem tratați ca aceiași provinciali, care vin de la marginea României, și, fin și foarte subtil, suntem puși „la locul nostru" și ținuți la respect. Eu personal nu mai am de gând să tolerez aceasta atitudine și nici aceasta situație. Ca să fiu mai clar, îți voi da un exemplu: Festivalul BITEI de anul acesta a cheltuit aproape jumătate din tot bugetul său doar pentru teatrele din România. Și, atenție! Au fost invitate 13 țări! Și, alături de asta, Festivalul de la Sibiu ne invită oficial cu spectacolul *Elisabeta I*, unicul spectacol invitat din Basarabia. Dar la un moment dat, Festivalul se pomenește că are probleme cu bugetul și ce face? Dintre sutele de spectacole din zeci și zeci de țări elimină spectacolul din Chișinău. Elimină Teatrul „Eugène Ionesco". Deci, tu inviți un singur teatru din Basarabia, după care îl elimini, motivând că nu ai bani? A ajuns ditamai Festivalul de la Sibiu să aibă probleme financiare din cauza unui spectacol din Chișinău? Care crezi că e reacția firească a unui om normal la așa ceva? Și nu e prima dată când Teatrul „Eugène Ionesco" este tratat astfel de către festivalurile din România. Iar în fruntea tuturor stă Festivalul Național. Ludmila Patlanjoglu nici până în ziua de azi nu mi-a dat o explicație din care motive a eliminat spectacolul *Mașinăria Cehov* din Festivalul Național. Și doar nu era problema de bani, pentru că eu acopeream toate cheltuielile?

Dumitru MAMEI, Doina SEVERIN și Veaceslav SAMBRIȘ în *Și cu violoncelul ce facem?* de Matei Vișniec.

O.B.: *Nu crezi că adevărul este, undeva, la mijloc? Pentru că am întâlnit și aici această atitudine. Era o discuție legată de participarea la Festivalul Național de Teatru, unde mi se spunea: oare nu putem participa și noi așa, în afara selecției, tocmai pentru că suntem din Basarabia? Ceea ce pe mine m-a indignat. Pentru că, dacă vrei să ai locul în interior, nu ceri să fii judecat după alte criterii decât cele care sunt impuse în locul în care aspiri să fii.*

P.V.: Sigur că e vorba de o mentalitate absolut umilitoare, de-a dreptul provincială, primitivă. Și, cu siguranță, nu a venit din la cineva din teatrul „Eugène Ionesco". Da, deocamdată suntem două țări cu ambasade diferite, dar e o aberație să nu discernem lucrurile. Că, dacă politic ni se impune să fim două state, de fapt, suntem aceiași. Și una e relația României cu Bulgaria, sau cu Ungaria, Ucraina și alte țări, și cu totul altele trebuie să fie relațiile cu frații tăi de sânge, cu oamenii tăi. Și dacă aceștia ți se pare că sunt mai proști sau chiar fac prostii, ești răspunzător să-i faci să înțeleagă și să nu le întorci spatele.

O.B.: *Care este punctul tău de vedere legat de teatrul de aici?*

P.V.: Nu mă apuc acum să fac o analiză sau o fac scurt: îi lipsesc regizorii, actorii, scenografii, finanțarea, strategiile și multe altele...

O:B: *Și soluția, pentru schimbare, care ar fi?*

P.V.: Să se investească în teatrul românesc din Basarabia! A nu se uita că noi nu facem teatru moldovenesc, ci ROMÂNESC. Pe ici pe colo, câte ceva se mai mișcă, dar insuficient. Și mai trist este faptul că nimeni nu realizează această stare deplorabilă, catastrofală aș spune, a lucrurilor. Nouă, celor de aici ni se pare că suntem foarte buni, că facem spectacole extraordinare! Eu, dacă aș fi Ministrul Culturii, aș închide multe dintre teatrele din Chișinău. Și am argumente pentru asta. Pentru că unele cultivă prostul-gust, de cel mai jos nivel, că unii oameni care fac teatru habar nu au de meseria asta. Să nu uităm în ce zonă culturală ne aflăm, în melanjul ăsta de slavonisme, turcisme, evreisme. Bineînțeles, ca rezultat apare acel moldovenism de care nicidecum nu ne debarasăm. Mai ales actorii. De câte ori nu le spun celor din teatrul meu ca, atunci când vin în scenă, să rostească textul așa încât publicul să

spună: uite, astă e actor din România. Din București. E atât de greu? Da. E foarte greu. E nemaipomenit de greu. Pentru a înțelege cât este de greu, trebuie să te naști aici, să fii crescut și educat aici. Să conștientizezi în ce mediu te afli și, zi de zi, să-ți smulgi din creier cuiele pe care cei din jur ți le baga mereu. Și să găsești cu ce să umpli găurile rămase. Da, influența străzii este teribil de violentă, trebuie să fii atent să nu te înghită mlaștina asta, tot timpul trebuie să stai de veghe. Actorii din București nu au problema asta. Sunt sigur ca multora dintre voi vă vine greu să înțelegeți care e de fapt starea lucrurilor și cât de grave sunt ele. Mediul de aici este mult mai agresiv decât s-ar crede și afectează în primul rând gândirea, care atrage după sine și rostirea. Mulți dintre actori își formulează gândul mai întâi în rusă și apoi îl traduc. Iar rezultatul îl vedem în scenă. Așa că e nevoie de investiții pentru ore, cursuri, *workshop*-uri. De unde să vină aceste investiții? De unde? Cine ar trebui să se preocupe de asta în primul rând, dacă tot zicem că e vorba de gândire și vorbire românească? Dar pe cine interesează la modul serios chestia asta, când stă problema aderării la Europa? Ministerul Culturii de aici? Da, cred ca acesta ar trebui să găsească o punte de comunicare cu Ministerul Culturii din România, UNITEM-ul de aici cu UNITER-ul din România. Să se discute, să se pună problema fundamental! Să se renunțe odată și odată la orgoliile astea tâmpite care nu mai au sfârșit. Și la etichetarea asta, că românii sunt așa, ca basarabenii sunt pe dincolo. E stupid, e aberant și nimeni nu câștigă nimic. Dacă o ținem tot așa, am putea rata niște șanse pe care, probabil că istoria nu ni le va mai oferi niciodată. Căci, după mine, provincia nu este o chestiune de zonă geografică, ci una de mentalitate.

O.B.: *Un semn al lipsei de provincialism este și toleranța. În general, însă, aici, am observat o tendință de a acuza necondiționat un anume tip de text contemporan, mult mai direct în ceea ce privește limbajul, problematicile aduse în discuție...*

P.V.: Nu toate textele contemporane sunt valoroase, chiar dacă atacă probleme serioase. Și nu cred că este musai să bagi în text tot felul de scabrozități și vulgarisme verbale doar pentru faptul că, vezi Doamne, ataci niște probleme extrem de serioase și importante. Astăzi, peste tot unde se rostesc scabrozități asta se consideră foarte modern. Și nu poți reproșa unui public că nu vrea să accepte asemenea texte, că se vrea distanțat, atunci când se pune accent pe relații violente în scenă și pe un limbaj suburban.

O.B.: *Sigur că nu întotdeauna lucrurile sunt susținute valoric. Dar, de multe ori, comentariile erau* apriori *vizionării unui spectacol...*

P.V.: Este vorba despre ceea ce am discutat. Nu este un public pregătit, educat, trebuie să îl ajuți să se schimbe. Trebuie ușor, ușor să-l lucrezi. În repertoriul Teatrului „Eugène Ionesco" există astfel de texte, pe care eu personal nu le agreez, dar pe care le-am ales din considerentul ăsta: *Chip de foc* de Marius von Mayenburg, chiar și *Fuck you, Eu.ro.Pa!* de Nicoleta Esinencu. Important este să decidă publicul. Cu toate că eu cred că un text care atacă o problemă socială, o problemă de relație de familie nu are tot timpul nevoie de agresivitate verbală. La *Chip de foc,* unde se rosteau cuvinte grele, am avut reacții în sală. A fost un caz în care un tânăr s-a ridicat și a plecat trântind ușa, spunând: „Erați teatrul preferat, teatrul cel mai bun. M-ați dezgustat..." În timpul spectacolului. Iar noi am continuat să jucăm. Dar, apoi, ne-am zis: limba română e o limbă foarte bogată. Hai să înlocuim cuvintele scandaloase cu altele, să vedem ce se schimbă? Și nu s-a schimbat absolut nimic, nici sensul, nici valoarea. Nimic! Doar că nu am mai deranjat publicul. Nu i-am creat dificultăți auditive. De ce să audă și în scenă ceea ce aude pe stradă? În Festival am adus intenționat spectacole pe texte de genul acesta, cum multe se fac în România. Mă așteptam la reacții mai puternice. Am fost mândru de publicul de aici. Pe alocuri a zâmbit, pe alocuri a strâmbat din nas. S-a intimidat. Dar nu a fost violent. Nu-i poți reproșa publicului că, vai Doamne, e prea pudic. Cred că e vorba mai degrabă de bun-simț și de o anume educație. Lucruri care nu pot fi condamnate. Cu mulți am vorbit și mă întrebau: mesajul din piesă are nevoie de a fi exprimat chiar atât de vulgar?

O.B.: *Vorbești de unul dintre spectacolele mai puțin reușite ale lui Radu Afrim,* Adam Geist... *Iar comentariul legat de acesta mi se pare absolut pertinent. Dar, spune-mi, cum se vede de aici, în ansamblu, teatrul românesc?*

P.V.: Nu, nu e vorba numai de spectacolul lui Afrim. Cum se vede? În primul rând, se face mult teatru și asta deja e bine. Există mult potențial artistic, posibilități financiare. Se investește, poate nu atât de mult cum ar fi nevoie, dar e foarte important că teatrul, în România, este promovat. Promovat pe toate căile posibile, cu toate marile și micile conflicte din interior. Este văzut, apreciat, analizat, criticat, lăudat, vândut, cumpărat, exportat... Când spui teatru românesc, spui niște nume, ai niște repere, regizori, actori, niște spectacole. Este mișcare, e viață. Iar unde e mult, e de toate. Inclusiv lucruri proaste. Dar numai așa se poate merge înainte. Lucru care nu se întâmplă aici. Când vorbești de teatrul românesc, nu poți vorbi de o stagnare. Cred că mai degrabă de o criză. Și dacă e să vorbești despre o criză, aceasta are altă nuanță. Deseori, accentele nu sunt puse pe valoare. Sunt scoși în față și ținuți pe piedestal doar anumiți regizori. Nejustificat ținuți. Promovate doar anumite teatre, anumite stiluri regizorale și, cum am spus, este neglijată și marginalizată provincia. Actorii nu merg în provincie, pentru că provincia nu este promovată ca loc unde se poate face teatru de calitate. Un alt exemplu: era o perioadă când aici se făcea teatru mult mai bun, mai divers, se experimenta mai mult. Și schimburile România–Moldova erau foarte dese. Se vedea mult mai mult teatru românesc la Chișinău, eram invitați în România la diverse festivaluri, turnee. Brusc, aceste schimburi s-au stopat. Fără motiv. Sau a existat vreunul care mi-a scăpat mie? Și nu e normal să mă întreb de ce? Și să încep și eu să pun etichete? Eu nu vreau să fac asta, pentru că e meschin, dar dacă nu pot – și nu pot de ani de zile – găsi răspuns la aceste întrebări? Nu vroiam să vorbesc despre asta, dar uite, spectacolul meu, *Elisabeta I*, anul trecut nu a fost selecționat la Festivalul Național din București, Festival axat pe regie, dar la Festivalul de la Trabzon (Turcia) a luat tocmai Premiul pentru regie! Iar acum e invitat la Moscova și în Japonia... Și nu am dreptul să-mi pun întrebări?. Existența unui singur selecționer la Festivalul Național cred că este o greșeală. Tocmai pentru că este un festival național, nu poți lăsa să decidă doar gustul unei singure persoane. Sau dacă da, atunci CUM trebuie să fie acea persoana? CINE trebuie să fie acea persoană?

O.B.: *Multe festivaluri importante au un singur selecționer... Vă pregătiți de multe turnee, care este programul Teatrului „Eugène Ionesco" în stagiunea viitoare.*

P.V.: Căpătarea unui sediu pentru teatru, nu mai putem juca aici. Actorii nu mai vor să joace. Se împlinesc 15 ani de când teatrul există și nici până acum nu avem o scenă a noastră. Dacă sala în care jucam inițial era mai bună, condițiile de la Ginta Latină, unde jucăm acum, sunt mai mult decât dure. Și nu este vorba numai de frigul îngrozitor, pe care trebuie să-l îndure actorii și spectatorii, dar și de alte probleme grave pe care le știm noi, din interior. Nu este un mediu propice pentru a face teatru... Este o lume care te înnebunește psihic prin prezența sa în preajma actului artistic. Am făcut o școală unde am învățat meseria asta din toate punctele de vedere. Așa că voi recurge la pași radicali, dacă situația nu se va schimba în bine.

O.B.: *Și artistic?*

P.V.: Va depinde de asta.

O.B.: *Crezi că regizorul Petru Vutcărău este într-o criză? Spectacolele care sunt amintite atunci când se vorbește de tine sunt cele din anii '90.*

P.V.: Nu, eu nu mă simt într-o criză de creație. Cred, pur și simplu, că lumea nu știe ce fac eu, pentru că nu e interesată să vadă ce fac eu. Și nu numai eu. În România, la ora actuală, nu există nimeni, nici o singură persoană, care ar fi cu adevărat interesată de ce se întâmplă în teatrul din Republica Moldova. Știi tu pe cineva în România pe care l-ar interesa ce face regizorul Petru Vutcărău? Nu cred. Lucrez mult afară. Știe cineva ceva de *Hamletul* pe care l-am făcut în Japonia și care eu cred că este un spectacol foarte bun? Sau de *Revizorul* făcut la Moscova la un teatru de păpuși? Sau de *Salonul nr.6* făcut în Italia? De *Mașinăria Cehov* făcut în Franța? De *Prințesa Ateh* făcut la Opera Națională din Chișinău? Pentru că aici, la mine în teatru, nu mai am stare să lucrez, în condițiile astea. Crede-mă, nu aș ieși din teatrul meu și nici din țara mea, dacă m-aș simți bine...

Oana BORȘ